

Welk woord weg als instrument voor formatief handelen

Bij verschillende, meer uitgebreide, onderwerpen is *Welk woord weg* (of varianten daarvan zoals 'Welke Afbeelding Weg') een mooie werkvorm om te gebruiken als je formatief wilt werken.

Leerlingen beredeneren bij één of meer reeksen van drie of vier begrippen, personen of gebeurtenissen wat niet in het rijtje thuishoort.

Zij geven niet alleen aan wat niet in het rijtje thuishoort, maar – en daar gaat het in deze opdracht met name om - geven ook een of meer redenen waarom dat niet het geval is.

Een belangrijk kenmerk van dit soort opdrachten is dat er soms verschillende antwoorden mogelijk zijn. Belangrijker dan het antwoord is dan ook de bijbehorende redenering. Om die reden verdient het dan ook aanbeveling deze opdracht in groepjes te laten maken.

Door leerlingen, bijvoorbeeld met padlet of een ander platform, per reeks hun antwoord in te laten sturen, is het goed mogelijk om de opdracht klassikaal na te bespreken. Om het formatieve aspect te versterken is het goed daarbij vooral in te gaan op de werkwijze van de leerlingen, hoe zij tot een antwoord gekomen?

Voorbeeldopdracht bij de opstand van de Nederlanden tegen Spanje.

Hieronder staan zes rijtjes met telkens vier personen, plaatsen of gebeurtenissen. Bepaal, samen met een klasgenoot, per rijtje welke persoon, plaats of gebeurtenis niet in het rijtje thuishoort. Doe het zo:

- Maak eerst zelf een keuze
- Vergelijk vervolgens je keuze met die van een klasgenoot
- Maak vervolgens samen een definitieve keuze
- Noteer waarom je voor deze persoon, plaats of gebeurtenis hebt gekozen

N.B.

Soms zijn verschillende antwoorden mogelijk.

1. Karel V – Brussel – Centralisatie – Stadhouder
2. Karel V – Centralisatie – Brussel – Edelen
3. Landvoogd - Stadhouder – Paus - Koning
4. Margaretha van Parma – Alva - Filips II – Landvoogd
5. Hagenpreek – Filips II – Beeldenstorm - Alva
6. Den Briel - Gewapende vluchtelingen – Alva - Watergeuzen

Antwoordmodel

1. Karel V – Brussel – Centralisatie – Stadhouder
Stadhouder is hier het meest voor de hand liggende antwoord. Karel V wilde de Nederlanden centraal besturen vanuit een plaats, Brussel.
2. Karel V – Centralisatie – Brussel – Edelen
Edelen is het hier misschien het meest voor de hand liggende antwoord. Karel V wilde de Nederlanden centraal besturen vanuit een plaats, Brussel. Brussel is hier echter ook goed, en misschien wel zinvoller, als de leerlingen redeneren dat de Nederlandse edelen tegen de centralisatiepolitiek van Karel V waren.
3. Landvoogd - Stadhouder – Paus – Koning
Paus is hier het meest voor de hand liggende antwoord. Stadhouder en landvoogd hielpen de koning bij het besturen van de Nederlanden.
4. Margaretha van Parma – Alva - Filips II – Landvoogd
Hier zijn verschillende antwoord mogelijk. Bijvoorbeeld Margaretha van Parma. Redenering: Filips II verving Margaretha van Parma als landvoogd door Alva om de schuldige aan de Beeldenstorm te straffen. Maar ook Filips II is juist als de redenering luidt: Margaretha van Parma en Alva waren beide landvoogd.
5. Hagenpreek – Filips II – Beeldenstorm – Alva
Ook dit rijtje kent verschillende goede oplossingen. Filips II stuurde Alva naar de Nederlanden om de schuldigen aan de Beeldenstorm te straffen. In dat geval valt hagenpreek af. Maar ook Filips II kan een goed antwoord zijn als de leerling redeneert dat in hagenpreken werd opgeroepen tot een Beeldenstorm en dat Alva als straf naar de Nederlanden werd gestuurd. Maar ook goed is Alva als de leerling redeneert dat in hagenpreken werd opgeroepen tot een Beeldenstorm en dat Filips II daar zeer kwaad over was.
6. Den Briel - Gewapende vluchtelingen – Alva – Watergeuzen
Voor de hand ligt te zeggen dat Alva niet in het rijtje thuis hoort omdat Watergeuzen gewapende vluchtelingen waren die Den Briel hebben veroverd.